

Danes priloga: slika **JOHNA GILBERTA**

Došlo

5. XI. 1930

Poštnina plačana v gotovini

Številka 2 Din

Roman

Naročnina: 1 mesec 8 Din,
1/2 leta 20 Din, 1/2 leta 40 Din,
vse leto 80 Din. — Račun
poštne hranilnice v Ljubljani
štev. 15.393. — Dopisi: „Ro-
man“, Ljubljana, Breg 10-12

Tednik za vse / Izhaja ob sobotah / Ljubljana, 8. XI. 1930

Leto II. - Štev. 45

NORMA SHEARER

NAJELEGANTNEJŠA FILMSKA IGRALKA

Foto Metro-Goldwyn-Mayer

Iz Ljubljane se je poslovil češkoslovaški konzul dr. Fr. Rešl, ki je bil poslan na to mesto leta 1926. Novi konzul bo inženjer Josef Sevcik, ki je že prispel v Ljubljano.

Novi komandant dravske divizije generalštabni brigadni general Jovan Veselinović je nastopil svoje mesto, prav tako bivši komandant general Sava Tripković, ki je imenovan za upravnika vojne akademije v Beogradu.

Nj. Vel. kralj je z ukazom upokojil na lastno prošnjo armadnega generala Danila Kalafatovića in divizijskega generala Radoslava Zečevića.

Na dan Vseh Svetih so odkrili pri Sv. Križu v Ljubljani spomenik dramskima umetnikoma Ignaciju Borštniku in Antonu Verovšku. Spomenik je postavilo Društvo ljubljanskih igralcev po načrtu arhitekta Rohrmanna.

V ponedeljek, 5. novembra, je imel naš baritonist Mirko Pugelj v Ljubljani koncert francoskih pesmi v originalu. Koncert, ki ga je poslušala polna Filharmonična dvorana, je jako dobro uspel.

Ljudsko štetje v Jugoslaviji bo 31. marca 1951.

Na zagrebški davčni upravi je blaginik Petanek poveril okoli 2 milijona 200.000 Din in pobegnil brez sledu.

Koroški Slovenci pojdejo v volitve za koroški deželni zbor v Celovcu samostojno, v volitve za dunajski parlament pa s krščanskimi socialisti. Oboje volitve bodo 9. novembra.

28. oktober je proslavila Čehoslovaška in z njo vse prijateljske države češkoslovaški narodni praznik: letos je bilo tu dan dvanaest let, kar je ustanovljena CSR.

Belgarskega kralja Borisa in kraljico Ivano so v Sofiji slavnostno sprejeli. Pravoslavnega obreda v cerkvi Aleksandra Nevskega se je udeležilo tudi sofijsko jugoslovansko poslanstvo.

Venizelos in Izmet-paša sta v Ankari (Angori) podpisala pakt prijateljstva med Grčijo in Turčijo.

V Atenah je konec minulega tedna izbruhnila enodnevná revolucija, ki je hotela postaviti na čelo države generala Pangala. Zarotnike z generalom Pangalom vred so pozaprl.

Prošli ponedeljek je imel Mussolini v Rimu velik govor, v katerem je napovedal za l. 1952. proslavo desetletnice fašistične Italije in izdal fašistično geslo: Delaj, sovraži in molči!

V Ameriki še vedno ustvarjajo senzacije banditi. Pred nekaj dnevi

Dva meseca med čikaškimi banditi

Copyright by Agence Littéraire Internationale, Paris

Umor čikaškega senatorja: ker mu s kroglo niso mogli do živega, so se ga iznebili s strupom

Zato, da ne bo mogel pričati proti njim o volilnih zlorabah in izdati imen uglednih politikov, ki so se kompromitirali s tihotapci alkohola (glej članek v prejšnji številki „Romana“)

(Opomba za čitatelje, ki niso večji angleščine: izgovarjava angleških besed in pomen tujk na koncu članka.)

Gospod Schulte izgine s pozorišča in se prikaže čez deset minut z nosilnico, na katero veli položiti truplo svojega prijatelja senatorja Joycea. Deset minut nato vidim v secirni dvorani odprto senatorjevo truplo. Neki kemik se baš pripravlja, da vzame iz coronerjevih rok

moža, ki je še včeraj kipel od zdravja in življenjske sile.

Dovolj mi je. Obrnem se in odidem v sosednjo sobo. A prišel sem v grozo vseh groz: v dvorano trupel, v mrtvašnico.

V neki krsti, lepo prevlečeni z belo svilo, počiva truplo belolasega starca. Miren je njegov obraz, in kar čutiš, da nikoli ni imel opravka s čikaškimi banditi. Na upadlem licu igra še v smrti pokojen nasmeh.

Znameniti detektiv Pat Roche si ogleduje orožje, ki so ga njegovi organi zaplenili gangstrom

so našli mrtvega, s tremi krogli v trebuhu, nekega Hamleya, ki je bil prej v službi Jacka Diamonda, zdaj pa bi bil moral nastopiti kot glavna priča proti njemu.

Albanski kralj Zogu je hudo bolan in so brzojavno poklicali specialiste z Dunaja in iz Nemčije. Zogovo bolezen taje.

Nobelovo nagrado za medicino so letos prisodili profesorju Lanstei-

nerju z newyorškega Rockefellerjevega instituta.

Po uradni statistiki je letos izvoz ur iz Švice pal za 25 odstotkov nasproti lanskemu. Padcu izvoza je največ vzrok povišanje ameriških carin in splošna gospodarska kriza v Evropi.

30. oktobra zjutraj je bil v Srednji Italiji potres, ki je prizadel mesti Senigalijo in Ancono.

Lepe smrti je umrl vrli starec — v tem mestu, kjer toliko ljudi umre strašne, nasilne smrti!

In spet se pojavi gospod Schulte, z ljubeznivim nasmeskom in debelo smo ko med zobmi:

„Morda ste lačni, prijatelj. Tako zdrav je lekarna, tam dobite izvrstne sandwiche.“

Sicer mi je znano, da se dobe v mnogih ameriških lekarnah tudi jedila in pijače, vendar takrat nisem bil prav nič lačen. Če bi že hotel

kaj kupiti, bi mi bilo mnogo bolj za kozarček okrepčila...

Nekaj dni nato so uradno razglasili, da je bil senator Joyce zastrupljen. Njegovi svogci in vsi njegovi prijatelji pa so prepričani, da je postal žrtev osvete banditov, kakor je bil žrtev njihovega maščevanja tudi Jack Lingle, reporter velikega lista „Chicago Tribune“.

Toda mračna zgodba o Jacku Linglu je nekaj čisto drugega kakor tragedija mladega senatorja iz Illinois.

Jack Lingle in njegova demantna zaponka

Komičen domislek, zapustiti vedri Pariz in se iti v Chicago zabavati z banditi! Saj veste, da ti ljudje ne marajo, da bi se kdo preveč ukvarjal z njimi. Zato so se tudi odkrižali senatorja Joycea, da ne obesi na veliki zvon njihovega vmešavanja v volilno borbo političnih strank.

„Ne mislite,“ so mi rekli, „da so žurnalisti kaj bolj tabu kakor parlamentarci!“

9. junija 1950 so Jacka Lingla, reporterja lista „Chicago Tribune“, ubili o belem dnevu in sredi mesta. V suterenu bulvara Jackson, ki drži na postajo predmestne železnice, so ga podrli s strelom iz revolverja, njegovega morilca pa niso nikoli odkrili.

Julija Rosenheima, ki je od časa do časa prinesel v listu „Chicago Daily News“ informacije o gangstrijah, je zadela ista usoda. In zdaj, pred nekaj dnevi, je poročevalec istega lista „Chicago Daily News“, Leland Reese, skoro čudežno ušel smrti. Avto z banditi je namenoma zavozil v njegov voz — torej očitno dobro premišljen atentat. Banditi so mu bili že večkrat javno zagrozili in Reese ni bil nikoli brez spremstva dveh stražnikov. Vsi trije so dobili pri tej „nesreči“ večje ali manjše rane; Reese si je opraskal glavo, levo laket in hrbet, njegova spremeljalec pa sta si polomila nekaj reber.

DRUGA DRAMA

Mračna slika ki pa name ne pravi prevelikega vtisa. Zakaj od treh žrtev banditske osvete, o katerih mi govori moj informator, je besede „žrtev“ vreden samo Leland Reese. Julij Rosenheim je živel v svetu banditov, ki jih je izdajal. O Jacku Linglu pa je danes splošno znano, da je bil posredovalec med banditi in nekaterimi korumpiranimi policijskimi funkcionarji.

Opozoril sem na to svojega mentorja, ki mi je priznal, da imam prav. Ta pogovor se je vršil v mrtvašnici. Ne v oni gospoda Schulte, nego v uradni mrtvašnici grofije Cook, v katero spada Chicago. Tja sem prišel z nekaterimi čikaškimi tovariši, od katerih sem posebno dvema dolžan mnogo hvale za njuno postrežljivost in pomoč

pri mojem poizvedovanju: Johnu Druryju, bratrancu onega znamenitega detektiva, ki sem ga zadnjič omenil, in Johnu Boettingerju.

Bilo je dan 10. umoru Joycea. Začenja se nova drama.

SKRIVNA KRČMA (BAR)

V neki skriti krčmi, kjer točijo pivo in druge alkoholne pijače, o katerih kemičnih sestavinah je boljše da ne govorimo, je neki moški ubil drugega z revolverjskimi streli.

V Čikagu je na tisoče krčem

Senator John T. Joyce

(pravijo jim bar), kjer velja prepoved alkohola — kakor malone povsod v Združenih državah — samo na papirju. Te skrite bare imenujejo speakeasies (v ednini speakeasy, kar pomeni doslovno: govori tiho!), ker se moraš, če si neznan, potihem pogovoriti z lastnikom pri priprtih vratih ali pa skozi kukanik, da te spusti noter.

V tem speakeasyju je torej neki moški ubil nekega drugega in se potem zabarikadiriral pred zasledovalci. Bil sem z Druryjem zraven, ko so morilca aretirali. Čudovito, kakor v filmu! Mobilizirati je bilo

treba celo armado policije, ki je spustila pline za soljenje, in sem imel priliko gledati redek prizor, ko je dve sto stražnikov, dvajset časnikarjev in trideset fotografov prelivalo solze. Seveda sem moral tudi jaz dati svoj solzni prispevek.

Spremlil sem truplo žrtve do uradne mrtvašnice grofije Cook, ker so mi rekli, da si je vredno ogledati to zlovesčo ustanovo.

„The finest in the world (najlepša mrtvašnica na svetu),“ mi reče pomočnik mrtvaškega oglednika, ki opravlja tam posle ravnotejlja. S temi besedami me spusti noter.

SESTDESET MRLIČEV V PREDALIH

V tej mrtvašnici je res prostora za šestdeset mrličev, ki leže vsak v drugem predalu; te predale pa lahko porineš v zid, tako da imaš na željo pred seboj samo tisto truplo, ki si ga ravno želiš ogledati.

„Le pogledajte, kako je to praktično,“ mi reče direktor. To rekši pritisne na gumb in potegne iz zida predal; predme priplava star utopljenec.

Isti pritisk — in iz zidu pride mlada ženska z rano v prsih. Takoj nato porine direktor predal spet nazaj in mrtvec izgine. Priznati je treba, da je vse to jako imenitno urejeno. Na zidu visi celo tablica z napisom ki ga tu pobožno prevedem: „Prosi se ne dotikati se mrličev. Obrniti se je na paznika!“

„Ne dotikati se mrličev!“

Ta stavek ima zame še poseben pomen — zdajle, ko naj izpregovorim o Jacku Linglu, umorjenem reporterju. O, kako rad „se ne bi dotaknil tega mrliča“, kako rad bi ga utajil — če ne bi bila njegova prestresljiva povest bistvene važnosti za razumevanje razmer med čikaškimi banditi. In kako lepa bi bila misel, da je padel pri izvrševanju svojega poklica, kot žrtev svojega poguma, svoje drznosti, svoje neopredelnosti, makar tudi samo nerodnosti...

ČASNIKAR IN ZLOČINEC

O, ne, ta smrt je bila čisto drugačna. Jack Lingle je bil, kakor zdaj ves svet ve, reporter, obenem pa tudi zaščitnik in zaveznik nekaterih banditskih tolpe. Njegov lastni šef, vse časti vredni polkovnik Mac Cormick, zdaj prizna, da je bil „nepoštenjak“.

In vendar, kakšen val ogorčenja je vstal v javnosti tisti dan, ko so umorili Jacka Lingla! Čikaški listi se drug drugega pobijajo na smrt, toda to pot kakor bi jih bila strnila obča žalost v nerazdružljivo solidarnost in enodušnost. Umor žurnalista, ki je hotel prodreti v skrivnosti banditov! Ne, tu se že vse neha, mera je polna!

„Skrajnji čas, da vendar že pometemo s tem!“ so se raztogotili vsi

uvodničarji brez izjeme. „Rešiti moramo Čikago te lopovske golazni!“

Nekateri listi so razpisali nagrade za „tistega, ki bi kaj vedel o umoru Lingla“. Te nagrade so kaj kmalu narasle na 55.725 dolarjev (nad tri milijone dinarjev).

Zraven trupla Jacka Lingla so našli orožje, s katerim so ga ubili: avtomatično pištolo. Ugotovili so, da je ta pištola last nekega bandita Fostra. Vse je že mislilo, da se bližamo poslednjemu dejanju.

A Forster je dokazal alibi! Navzlic temu so ga pustili v ječi in počasi pozabili nanj...

IZGOVORJAVA ANGLEŠKIH IMEN

Angleščine nevešči bralci nas prosijo, da bi tuja imena rajši pisali tako kakor se izgovore. To nam na žalost ni mogoče, ker bi prišli v konflikt s slovnico, ki dovoljuje slovensko pisavo samo za čisto udomačena tuja imena. Med te pa lahko mirne vesti uvrstimo Chicago, ki ga bomo poslej dosledno pisali Čikago; pri tem pa opozarjamo, da ga nekateri izgovarjajo tudi Šikágo.

Da navzlic temu kolikor moremo ustrezemo upravičenim željam naših bralcev, bomo na koncu „čikaškili“ članek vselej v kratkem dodatku pojasnili približno izgovorjavo najvažnejših imen, ki so se pojavila v članku. Približno, rečemo; zakaj za znanstveno označevanje prave izgovorjave je treba posebnih tiskarskih znakov, ki jih naše tiskarne nimajo, po drugi strani pa tudi temeljitejše razlage, ki je na tem pičlem prostoru res ne zmoremo.

Izgovorjava tujk je v oklepaju.

Newyork (izgovori njujork). — Coroner (kóroner); pomen besede glej v prejšnji številki v 2. stolpcu članka „Med čikaškimi banditi“. — Loop (lup), pentlja. — Dalafield (dalafild), mesto. — Illinois je država v USA, izgovori se kakor se piše, z naglasom na zadnjem zlogu. — Hughes (hjuž), ime. — Street (strit), cesta. — Chestnut (čestnat), kostanj. — East (ist), vzhod. — Joyce (džoj), ime. — John (džon). — Janecz. — Lawrence (lórens), Lovrenc. — North-State (nors-stejt).

Jack (džek), Janez, Ivan. — Ling (Lingl), ime. — Chicago Tribune (čikágo tribjun), velik čikaški list. — Sandwich (sendvič), glej današnja vprašanja in odgovore na strani 6. in 11. — Tabu gl. današnja vprašanja in odgovore. — Daily (délji), vsakdanji. — News (njuz), novice. — Gangster (gěngster), bandit, tihotapec. — Reese (riz), ime. — Cook (kuk), ime. — Speakeasy (spikézi). — Swanson (svónson), ime. — Pat Roche (pet roč), ime.

B. Rihteršič-Sódnik:

Ljubavno pismo

Nocoj pridem k tebi; takrat, ko boš najmanj mislila name, te obiščem. Sklonim se čez tvojo ramo in te poljubim na ustne, nič slutečo. Nagnila boš glavo nazaj in me pogledala. Z rokami se boš oklenila mojega vratu in mi rekla tiho:

„Zakaj si me prestrašil, naga-jivec...“

Tako si mi rekla že tolikrat in vselej sem se ti nasmejal. Kaj ni res smešno? Kako te morem prestrašiti? Če bi me res ljubila, kakor praviš...

Toda ti me ne ljubiš tako. Dobro vem to. Igračka si, majhna muca, ki je zadovoljna če jo kdo pogladi. Da, igračka, nikar ne bodi užaljena. Kaj ni res? Zadnjič si me videla z drugo — res, to ni nič hudega, toda človek, moški je že navajen potem očitkov in sumničenj. Jaz sem bil nanje pripravljen. Sto izgovorov bi ti povedal in ti bi mi bila verjela. Pa sem prišel k tebi. Z izgovorov svetlim mečem opasan sem se sklonil k tebi čez ramo in te poljubil. Z rokami si se oprijela mojega vratu in mi rekla tiho:

„Zakaj si me prestrašil, naga-jivec...“

Vidiš, to ni bilo prav. Ljubezen je tudi bojazen. Da si mi takrat rekla: „Zakaj si šel takrat z drugo in mi komaj odzdravil, ko sem te očitala in prosiče pogledala...“ bi bil verjel v tebe. Zdaj ne verjamem več tako zelo. Z ljubeznijo pride v srce tudi črviček, čisto majhen črviček, ki zna grizti. Sprva je ponižen, potem nič več. Poznaš tisto basen o ježu in lisici? Ne? Ezop jo je napisal in Ezop ni bil neumen, čeprav je že dolgo, strašno dolgo, kar je umrl. Vidiš s tem črvičkom je nekaj podobnega. Nikar se tako ne mužaj. Ko bi te videl drugi, bi rekel, da si hinavka.

Nikar se ne mužaj, sicer bom užaljen. Ne pridem k tebi! Ne, ne, saj pridem. Škoda bi bilo, da

bi se jokala. Potem bi bila grda. Kolobarjev pod očmi ne gledam rad. Jaz ljubim smeh.

Ti poljube, kaj ne?

Ko sem bil zadnjič pri tebi, si mi igrala. Ne vem kaj je bilo, samo to vem, da je bilo lepo, strašno lepo. Ko je umrl zadnji akord, sem prijel tvoje roke in jih dolgo dolgo gledal.

„Ali gledaš moj prstan?“ si me vprašala.

Takrat sem se zasmel na ves glas, tako zasmel, kakor že dolgo ne. Tako vprašanje! Videl sem potem, zardela si in bila si v zadregi...

Tvoje prste sem gledal, male, bele prste in se jim čudil. Za trenutek sem se zaljubil samo vanje, v te male čarovnike, ki so znali iz mrtvih črt in pik napraviti tako lepo pesem. Šele potem sem se zavedel, da jim je to pesem ukazala tvoja duša. In pogledal sem ti v oči, v njih sem jo videl, malo, bedno ptičico. Veš, kakšna se mi je zdela? Ptičica, majhen vrbček, trepečoč v mrazu. Če bi jo bil mogel s poljubi ogreti... Iskal sem jo in našel sem tvoje ustne. Sklonil sem se k tebi in te poljubil. Z rokami si se oprijela mojega vratu in mi rekla tiho... Kaj si mi rekla?...

„Zakaj ti drhte ustne?...“

Povem ti, zadnjič, ne zadnjič, dolgo je že tega, kar sem poljubil neko drugo. Prav tako kakor tebe. Prižela se je k meni in mi rekla: „Ostani pri meni, dragi, vso noč...“

... in sem ostal.

Šel sem in se nisem več vrnil. Glej, da ne boš kdaj ti storila tako.

Ko pridem nocoj k tebi ob pozni uri, takrat, ko boš najmanj mislila name, se ti bom sklonil čez rame in te poljubil na ustne. Takrat se moraš okleniti mojega vratu in mi reči tiho:

„Zakaj si me prestrašil, naga-jivec...“

„Naša beseda“ zastoj samo še do 15. novembra

(Gl. pojasnilo v 40. in naslednjih številkah „Romana“!)

H. R. HAGGARD:

Žena z večno mladostjo.

(Ta roman je začel izhajati v 42. številki „Romana“. Današnje nadaljevanje je četrto. Novi naročniki naj pri naročilu izrečno zahtevajo še prejšnje tri številke.)

„Prav imaš, Job. Videl sicer ne boš ničesar čudežnega, če pojdeš z nama, zato se boš pa vsaj dobro nalovil. Zdaj pa me poslušajta! Zavezati se morata, da ne bosta nikomur nič povedala o tem nezmislu — s temi besedami pokažem na črepino — zakaj če se nam pripeti kaj hudega in nas ne bo več nazaj, bodo moji sorodniki zahtevali, da se moja oporoka razveljavi in ves Cambridge se mi bo smejal.“

Tri mesece nato smo bili na oceanu in pluli proti Zanzibaru...

IV

NEVIHTA

Kako različen je prizor, ki vam hočem zdaj pripovedovati o njem, od onega, o katerem sem vam pravkar govoril. Izginile so mirne sobe, izginile angleške čepice in knjige na policah, namestu tega pa vstaja pred nami vizija velikega mirnega oceana, sijočega v odsevu žarkov afriške polne lune. Ugoden veter napenja jadra naše ladje in nas goni po vodi, ki pljuska ladji ob bok. Skoro vse na ladji spi, ker je že blizu polnoči, samo visoki, vitki Arabec, Muhamed po imenu, stoji na koncu ladje in ravna smer po zvezdah. Tri milje daleč na desni strani se vidi dolga nizka črta. To je vzhodna obala

srednje Afrike. Plovemo proti jugu, a noč je mirna, tako mirna, da bi se čulo šepetanje na ladji, tako je tiho, da razločimo pridušen glas iz dalje, onstran morja, iz daljnega, daljnega kraja.

Arabec dvigne roko in reče: „Simba.“ (Lev).

Vstanemo in jamemo poslušati. In spet se začuje zategnjen, veličasten glas, ki nam prodira do mozga.

„Jutri okoli desetih,“ rečem, „če se kapetan ne vara, kar se mi vidi jako verjetno, priplovedo do onega skrivnostnega grebena s človeško glavo in takrat začnemo z lovom.“

„Z iskanjem porušenega mesta in vira življenja,“ me popravi Leon z nasmehom in vzame pipo iz žepa.

„Nezmisel!“ odgovorim. „Saj si menda obnavljal svojo arabsčino z arabskim krmarjem. Kaj ti je povedal? Najmanj pol stoletja je tu trgoval in enkrat se je celo tod nekje izkrcal. Ali je kaj čul o porušenem mestu ali votlinah?“

„Ne,“ prizna Leon. „Pravi, da je ves kraj močviren in poln kač, največ pitonov in boá in da živega krsta ni tam. To sicer ne pomeni mnogo, ker je vsa vzhodna obala obdana z močvirnim pasom.“

„To se pravi,“ rečem, „da je polna malarije. Vidiš, kakšno mnenje imajo o teh krajih pošteni domačini. Niti eden ne bo hotel iti z nami. Mislili bodo, da smo blazni in skoro bi rekel, da imajo prav. Čudil se bom, če še kdaj zagledamo svojo drago Anglijo. Sicer mi zase ni žal, tem bolj pa za tebe, Leon, in za Joba.“

„Nič hudega, stric Horacij. Zastran mene bodi brez skrbi, svojo usodo prevzamem sam, naj že bo dobra ali zla. Poglej no, kakšen oblak pa je to,“ s prstom pokaže na črno črto na zvezdnatem nebu, nekaj milj za nami.

„Stopi povprašat krmarja!“ mu odgovorim.

Leon vstane, se pretegne in odide. Kmalu nato se vrne.

„Pravi, da je nevihta, vendar da se bo izlila daleč od nas.“

Prav takrat se je pojavil Job, bil je videti jako močan v svojem lovskem suknjiču iz rjavega flanela in z nekim začudenjem na poštenem obrazu, kar ni bilo zadnje čase, kar se je vozil po neznanih morjih, nič nenavadnega.

„Prosim, gospod,“ reče in se prime za slamnik, ki mu je stal nekoliko pošev na glavi. „ker smo pustili puške in ves živež na čolnu zadaj za ladjo, mislim da bi bilo dobro, če pojdem tja spat... bojim se namreč (te besede je zašepetal) pogledov teh črnih lopovov. Nekaj zahrbtnega je v njih. Če pomislim, da bi kdo ponoči vstal in se spravil v čoln in prerezal vrv in pobegnil?“

Povedati moram, da je bil čoln zgrajen v Dundeeju na Škotskem. Vzeli smo ga s seboj, ker smo vedeli, da je vsa ta obala polna čeri in za ladjo nedostopna.

Bil je to krasen čoln kakih trideset čevljev dolg, z enim jaborom, obit z bakrom, da se ga ne lotijo črvi, in bil je dobro oskrbljen s pitno vodo. Kapetan ladje, ki nas je vozil, nam je rekel, da nas od one skale dalje, ki jo omenja Vinceyev stric, ne bo več peljal, češ da je ona čer nevarna. Zato smo tisto jutro v

popolni tišini prenesli vse svoje stvari na čoln, da bi lahko takoj ko zagledamo ono skalo, stopili vanj in zapluli k bregu.

„Prav imaš, Job,“ rečem, „morda bo tako dobro. Kar idi spat v čoln, samo svetujem ti, da ne spiš proti luni, ker utegneš oslepiti ali izgubiti pamet.“

„Mislim,“ odgovori Job, „da niti ne bi bilo toliko škode. Saj mora biti človek na vse pripravljen, če se nahaja pokraj take črne sodrge. Nič kaj prida se mi ne zde.“

Kakor se vidi, Job ni bil Bog zna kako velik prijatelj naših črnih bratov.

Čoln je bil z vrvjo privezan za krmo velike ladje in Job je skočil vanj. Midva pa sva se vrnila na palubo in si prižgala tobak. Noč je bila tako lepa, da se nama kar ni hotelo zaspiti; nu, naposled sva le zadremala. Še pomnim, kako je Leon v spanju preudarjal, da je glava najprimernejše mesto, kamor je treba zadeti nosoroga, na glavi sami pa sta najugodnejši mesti čelo in grlo. Še druge nezmisle je govoril, preden je zaspal.

Drugega se ničesar več ne spomnim, dokler nisem naenkrat začutil silnega vetra okoli sebe; moštvo se je prebudilo in se spustilo v kričanje in pljusk vode mi je udaril v obraz. Nekateri so planili k jadrom, da jih zvihejo, toda vihar se je uprl vanje. Skočim in stečem k najbližji vrv. Za nami je bilo črno ko v rogu, nad nami pa je še sijala luna in nekoliko delila ono črnino. Tedaj zagledam v siju mesečine val, ki drevi na nas. Kakor bi trenil vzdigne ladjo visoko v zrak, nato zamolkel udarec vode in nenaden grom morja; primem se za vrv in se umaknem valu kakor prapor pred vetrom.

Naslednji mah je bil val že za nami. Zdelo se mi je, kakor da sem bil nekaj ur pod morjem, toda bile so samo sekunde. Pogledam predse. Vihar je razbil veliko jadro, ki se je visoko nad menoj zvijalo kakor ranjena ptica. Nato je nastal skoro molk in začul sem Jobov glas, ki mi je zakričal:

„Skočite v čoln!“

Čeprav omamljen in napol utopljen sem bil vendar še toliko pri zavesti, da sem stekel dol. Začutil sem, da se velika ladja potaplja pod menojo. Bila je že polna vode. Naš čoln je škripal, ko se je trgal od ladje. Velika ladja je naglo tonila. Videl sem Muhameda, kako je se-

Muhamed stoji na koncu ladje in ravna smer po zvezdah.

gel po zakrivljen nož in prerezal vrv, ki je vezal čoln z ladjo. Čez trenutek smo že pluli na onem kraju, kjer je bila prej velika ladja...

„Bože sveti,“ zavpijem, „kje je Leon? Leon! Leon!“

„Utonil je, Bog se ga usmili!“ mi je zakričal Job na uho, toda vihar je tako tulil, da se mi je zdelo, kakor bi mi bil šepnil.

Zvijem roke. Leon se je utopil, jaz pa sem ostal na svetu, da za njim tujem!

„Pazite,“ zavpije Job, „evo, drugi val!“

Obrnem se. Drugi, prav tako ogromni val se vali proti nam. Zaželim si, da bi tudi jaz utonil. Z neko čudno radovednostjo sem

čakal tega trenutka. Mesec je bil sicer skrit za razdraženimi oblaki, a vendar je neka medla svetloba osvetljevala greben vala. In na tem valu se mi je zdelo, da vidim nekaj črnega, kos razbite ladje, sem si rekel. Val je zarohnel čez nas in čoln se je napolnil z vodo, toda bil je razdeljen v oddelke, v katere voda ni mogla prodrati, in tako je val zdrsnil čez nje kakor labod. In skozi bes vode sem videl tisto črno stvar na valu, kako hiti proti meni. Iztegnem desno roko, da odrinem od sebe, toda roka mi zagradi za drugo roko. Sicer sem jako močan človek, toda ono telo je bilo tako težko, da sem bil na tem ali ga izpustim, ali pa se mu dam potegniti s seboj. Toda na srečo je val odnehal in nas pustil do kolen v vodi.

„Ven z vodo, ven z vodo!“ zavpije Job in se takoj loti dela.

Prav takrat se je za trenutek prikazal mesec izza oblakov in obsijal lice človeku, ki sem ga rešil in ki je zdaj napol ležal napol plaval na dnu čolna.

Bil je Leon!

„Ven z vodo!“ zavpije Job, „drugače vsi poginemo!“

Pograbim posodo iz kositra, ki je bila pod sedežem, in trenutek nato smo vsi trije z vsemi močmi začeli izmetavati vodo. Nad nami in okoli nas je še zmerom divjala nevihta, vendar je bilo v nas neko obupno veselje; kajti tudi v obupu je lahko neko veselje. Sekunda, tri, šest! Čoln je začel pluti, noben val ni več zletel čezenj. Še malo — takrat pa začujemo oglušujoče bobnenje in grmenje: bili so valovi, ki so se odbijali od skal in čeri na skalnatem obrežju, ki je bilo že čisto v bližini.

Tisti mah je spet zasijal mesec. Zagledali smo pol milje pred seboj dolgo belo, spenjeno črto, potem nekaj črnega, in nato spet belo črto. To so bili valovi okoli skalnatih čeri obale, proti katerim smo drevili kakor lastavica. Bobnenje je postajalo vse jačje in grozotnejše.

„Primi za krmilo, Muhamed!“ zavpijem arabski. „Moramo se umakniti pred skalovjem!“

VSAK DAN 1 VPRAŠANJE

Odgovori na 11. strani

1. Kaj je sandwich?
2. Kaj je tabu?
3. Kaj je harem?
4. Kaj je čeka?
5. Kaj je Agence Havas?
6. Kaj je alibi?
7. Kaj je tándem?

S temi besedami primem za veslo in vstanem ter dam Jobu znamenje; naj stori tudi on tako.

Muhamed skoči h krmilu, Job pa prime za veslo in ga porine v vodo. Čoln je zaplul ravno v smer proti oni peni, kakor besen žrebec je zletel čez vodo.

„Napni vse sile, Muhamed,“ zavpijem, kar mi da glas. „Gre za življenje!“

Bil je izboren krmar in je dobro poznal grozote te nevarne obale. Pograbil je za ročico krmila in se uprl vanjo, gledajoč naravnost in trdo pred se. Če se samo malo obrnemo, sem pomislil, zadenemo ob skalo in po nas je. Muhamed se je z nogo upiral v sedež in pritiskal na krmilo, jaz pa sem skočil k Jobu in oba sva se uprla v vesla. Čoln se je vdal združenim naporom. Trenutki obupa so bili to, obupa ki trga dušo; ni mi ga moči popisati. Vse, česar se spominjam, je bilo razbesnelo morje, iz katerega so vstajali vrtinci nalik duhovom-osvetnikom iz grobov oceana. Enkrat smo se že obrnili na desno, toda po Muhamedovi spretnosti smo se rešili skal. Še trenutek in z veselim vzklikom smo zapluli v mirne vode, med skalovje in valovje.

Čoln nam je bil spet do polovice poln vode. Na vso srečo je takrat spet zasijal mesec in z vso naglico smo izmetali vodo. Prav tedaj je na moje veliko veselje Leon odprl oči. Hvala Bogu, še je bil živ!

Nevihta se je bila v tem čisto poglobila in je pustila za se boj jasno, oprano nebo. Leon je zaspal in sklenil sem, da ga ne budim — saj je bil potreben počitka.

In ko je drugo jutro zasijalo pomlajeno sonce, mi je bilo čudno pri duši, čeprav smo bili rešeni: prav to sonce, ki je danes tako lepo vzšlo za nas štiri, je včeraj zašlo za osemnajst drugih ljudi, ki so našli smrt v valovih.

V

ETIJOPČEVA GLAVA

Sedel sem v čolnu in poslušal nežno šumljanje vode, dokler ni čoln zaplul za veliko golo skalo

na koncu kleči, ki smo se jih tako srečno ognili. Gledal sem v ono golo skalo brez misli, ničesar ne sluteč; toda ko se ji je solnce popelo na vrh, sem se zgrozil, zakaj videl sem, da ima ona skala — visoka je bila kakih osemdeset čevljev, spodaj pa široka kakih sto petdeset — obliko črnčeve glave, na kateri je narisana najgroznejši in najstrašnejši obraz, kar si ga morete misliti.

Da, prav res: čisto razločno si videl debele ustnice, tolsti obraz in sploščeni nos, ki so se jasno odražali na nebu; dalje

Skala je imela obliko črnčeve glave z najstrašnejšim obrazom kar, si ga morete misliti.

okroglo lobanjo, ki so jo zoblili tisoči in tisoči let viharjev in dežja, a da bo podobnost še večja, je na njej raslo nekaj grmovja, ki se je proti solncu videlo kakor volna na glavi orjaškega črnca.

Ta skala je bila jako, jako čudna in kaj kmalu sem prišel do prepričanja, da to ne more biti delo prirode, nego človeških rok, ki so v pradavnih časih izsekali glavo iz skale v večno grožnjo neprijateljem, ki bi se hoteli približati njihovi deželi. Toda ugotoviti tega nikoli nisimo mogli, ker je bila nedostopna tako z morske strani kakor s suhega. Pozneje sem za svojo osebo prišel do sklepa, da je vsakako delo človeških rok; pa naj bo že res ali ne, gotovo je to, da glava tam stoji in gleda iz

vekov v veke v izpremenljiva morja in je tam stala pred več ko dvema tisočema let, ko je Amenarta, egipčanska kraljična in žena Leonovega prednika Kaktirata, gledala v njen peklenski obraz — in ni dvoma, da bo ostala še dalje, ko se premene še nova stoletja, kakor so se premenila od njenih dob do današnjih.

„Kaj praviš?“ vprašam Joba, ki je sedel na koncu čolna, grejoč se na solnce in mrko gledajoč pred se. Pokazal sem s prstom na skalo.

„O Bog,“ se zavzame Jon, ki jo je šele zdaj zaznal. „Mislim, da je sam peklensček sedel kot model za svoj portret na oni skali.“

Nasmejem se in moj nasmech prebudi Leona.

„Oho!“ vzklikne. „Kaj se je zgodilo z menoj? Tako sem zbit. Kje je naša ladja? Dajte mi malo konjaka!“

„Boga zahvali, da nisi še bolj zbit, sinko,“ mu odgovorim. „Ladja se je potopila in vsi potniki so utonili razen nas štirih, in tudi tebe smo rešili uprav čudežno.“

In med tem ko je Job šel iskat konjak, sem mu izpripovedal ves potek dogodkov.

„O, Bog!“ vzdihne Leon s slabim glasom. „In baš mi smo poklicani, da se rešimo.“

Med tem prinese Job konjaka in vsi po vrsti ga krepko nagremo. Bili smo ga prebito potrebni!

„Glej, glej!“ vzklikne tedaj iznenada Leon. „Glej, tamle Etiopčevo glavo, o kateri govori pisanje.“

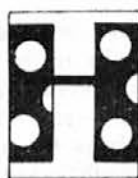
„Da,“ odgovorim, „da, to je tista glava.“

„Po tem takem je cela stvar resnična,“ reče on.

„Oporekati baš ne morem,“ mu pritrdim. „To smo vedeli, da je tu neka glava na skali, saj jo je tvoj oče videl. Toda možno je, da to ni ista glava, ki govori pisanje o njej; pa tudi če je, to še ničesar ne dokazuje.“

Leon se nasmehe.

„Nejeverni Tomaž ste, stric Horacij,“ mi reče. „Sicer pa — bomo videli.“

Moški na dražbi

Lepa gospodična pripoveduje sanye, ki jih je imela preteklo noč.

„Sanjalo se mi je, da sem bila na javni dražbi, kjer so prodajali moške,“ pravi smehljaje se. „Nekoga so prodali za sto tisoč dinarjev, drugega za petdeset, tretjega za pet in dvajset...“

„Kaj pa taki kakršen sem jaz,“ se oglasi eden izmed navzočih gospodov. „Ali je bilo takih tudi kaj?“

„Kolikor ste jih hoteli po deset dinarjev.“

Odmev

Gorjanci so znani po svojem odmevu. Nekega dne se je večja družba povzpela na Trdinov vrh in tam je nekdo zavpil:

„Kaj je vzrok vsem ženskim n-a-d-a-m?“

Odmev mu je odgovoril: „Adam!“

Potem je vprašal še enkrat:

„Kaj ostane, ko lepota ž-e-n-s-k-o-m-i-n-e?“

Odgovor je bil: „Skomine!“

Seveda!

„Torej priznate, da ste svoji ženi vrgli stol v glavo?“

„Priznam.“

„Ali se prav nič ne kesate.“

„Seveda se kesam — stol je bil še skoraj čisto nov.“

Nevoščljivost

V varijetetu nastopi krasna plesalka, ki se ji zaradi popolnosti telesa vse divi. V predzadnji vrsti sedita dva gospoda. Eden ves čas molči, drugi pa se navdušuje na ves glas. Tedaj molčeči pljune na tla in reče: „Fej, kaj takega!“

Navdušeni je razžaljen. „Kako morete reči kaj takega?“

„Lahko, če pomislim na svojo ženo,“ odvrne mirno molčeči.

Škotske

Dva škota sta šla staviti za pol dolarja, kdo bo dalj časa vzdržal pod vodo. Potopila sta se v vodo, nad vodo pa ni prišel več ne eden ne drugi.

Škoti so tudi v Ameriki ostali tako skopi, kakor so doma. Eden si je kupil steklenico whiskyja in je že hotel začeti piti. Tedaj mu je rekel prijatelj: „Nikar ne pij. V tej steklenici je metilov alkohol, po katerem človek oslepi.“

Drugi dan se spet srečata. „Ti, kaj pa si naredil z alkoholom? Ali si ga spil?“

„Ne,“ odvrne škot, „staremu očetu sem ga prodal, ki je že slep.“

Škot pride pozno ponoči domov in najde ženo mrtvo v postelji. Od samega obupa ne ve, kaj bi storil. Končno se le nekako znajde. Pokliče služkinjo in ji reče s solzami v očeh: „Mary, jutri zjutraj prinesi v posteljo samo eno kavo!“

Varen pristan

Dva prijatelja se snideta po mokroveseli noči.

„Pomisli,“ pravi prvi, „kaj se mi je zgodilo. Jadral sem po mestu in prijadral na policijsko stražnico.“

„Kaj to!“ odvrne žalostno drugi. „Ti si bil še srečen! Jaz sem prijadral domov...“

Otroška

„Oče, ko bom velik, pojdem v Afriko.“

„Ali se nič ne bojiš levov?“

„Ne, saj bom zmeraj ostal na trotoarju.“

Tolstoj in car

Lev Tolstoj je nekemu prevajalcu svojih del povedal anekdoto o enem svojih prednikov, ki je bil častnik carjeve garde in so ga tovariši cenili kot dobrega igralca.

Nekega dne so se zbrali prijatelji v carski palači. Tolstoj, ki je bil zelo dobre volje, je začel oponašati carja in to tako spretno in popolno, da so prijatelji kar pokali od smeha. Nenadoma pa je zavladala v dvorani mrtvaška tišina: oficirji so opazili, da je pri vratih car, ki je ves čas poslušal.

Vladar je mrko pogledal mladega častnika in mu rekel suho: „Nadaljuj s svojo predstavo!“

Tolstoj pa se je odlikoval po veliki prisotnosti duha. Kakor car je zategnil črte na obrazu v nemilostne gube in dejal: „Tolstoj, norčeval si se iz mene, zato zaslužiš kazen. Toda ker si še mlad, ti to pot oprostim...“

Car se je nasmehnil: „Naj bo po tvoji volji!“

In podal mu je roko.

Med zamorci

Zamorski protestantski pastor predstavi svojim ovčicam novega protestantskega škofa s temile besedami: „Njegova koža je bela, toda njegova duša je pravtako črna kakor naša.“

Prirodopisna ura

Profesor Bolha razlaga svojim učencem življenje sviloprejk.

„Zdaj mi pa povejte, Brunšek, katera pridna žuželka skrbi za to, da vaša mati lahko nosi lepe svilene obleke?“

Brunšek nekaj časa premišlja, potem se pa hrabro odreže:

„Ta pridna žuželka je moj oče, gospod profesor!“

Amerikanska

Lastnik nekega newyorškega pogrebnege zavoda je dal v liste tale oglas: „Čemu bi človek živel, če se da lahko pokopati za sto dolarjev! Izrabite ugodno priliko!“

Gostilniška

„Ali ste vi tisti strežnik, ki sem pri njem pred dobro uro naročil pečenko?“

„Da, gospod.“

„Potem mi povejte sredstvo, kako ste ostali tako dolgo mladi.“

„Da capo!“

Španski kralj Filip V. je nekoč potoval po svoji državi in prišel v majhno vas, kjer ga je pozdravil župnik s svojimi farani. Da bi ga presenetil, je zapel pred kraljem pesmico, ki jo je sam napisal in uglasbil.

Kralj je bil nad tem zelo navdušen. Da pokaže svoje zadovoljstvo je takrat, ko je župnik končal, priklinal in rekel: „Da capo!“ (od začetka, še enkrat!)

Župnik si tega ni dal dvakrat reči in je pesem ponovil. Ko je prišel drugič do konca, je kralj segel v žep in mu stisnil v roke pet cekinov. Župnik jih je preštel, potem pa je kralja zvito pogledal in vzkliznil: „Da capo!“

Kralj je šalo razumel in mu dal še pet cekinov.

JULES MARY

Brez vesti

Prvi del

POMLAD LJUBEZNI

(Ta roman je začel izhajati v 40. številki „Romana“. Današnje nadaljevanje je šesto. Novi naročniki naj pri naročilu zahtevajo še prejšnjih pet števil.)

Gobriand se je pomiril. Sklenil je, da odnese divjačino sam domov, da tako prihrani Lefonda nevarno pot do plena. Toda kar tako si živali ni smel naložiti na hrbet.

Po nekaj minutah premišljevanja mu je prišla umna misel. Nabral je nekaj suhljadi in obdal z njo ubito srno. Nato je vse skupaj ovil z brezovimi šibami, ki jih je narezal v bližini. Vse to je napravil tako spretno, da živa duša ne bi mogla slutiti, kaj je v tem velikem svežnju dračja. Naložil si je butaro na pleča in se počasi odpravil domov.

Megle so se začele redčiti in zarja je postajala vse jasnejša in jasnejša. Veter je pregibal veje, da so lahno udarjale druga ob drugo, in zrak je bil poln vonjav in svežine.

Zdajci je starec obstal in vztrepetal. Bilo mu je, kakor da se mora pod težo bremena zgruditi na tla.

„Vjet sem!“ je zamrmral malone na glas.

Le nekaj korakov pred seboj je namreč zagledal gozdnega čuvaja Frébauta, ki je bil stopil iz gozda in mu je zdaj prihajal naproti.

„O, oče Gobriand!“ je prijazno pozdravil Frébaut. „Danes ste pa že jako zgodaj na nogah! Kurjave vam manjka, kaj ne?“

„Da, prijatelj. A ne samo drv, kakor pravite, nego tudi in pred vsem denarja za moji ženski, ki ležita bolni doma.“

Gobriand je s poslednjim naporom svoje volje izpregovoril te besede, hoteč kako premotiti čuvaja.

„Da, slabo vam gre, vem,“ je odgovoril gozdni čuvaj. S temi besedami je prijazno stopil še bliže. „Upam, da ste nabirali samo suho vejevje,“ je povzel nato, „in da niste nalomili tudi vej z drevja.“

Gobriand je mislil, da se bo zgrudil od strahu.

„Le idite — ne bom natanko pregledoval,“ je prijazno rekel Frébaut. „Saj vem, da bi vas drugače moral kaznovati,“ je dodal hudomušno. „Do svidenja, oče Gobriand!“ je pozdravil in se obrnil.

Kakor je bilo videti, gozdni čuvaj ni imel očeta Gobrianda prav nič na sumu.

Starec si je spet naložil butaro na ramo in se opotekel kakor pijan. Frébaut, ki še ni bil daleč, se je obrnil in je videl njegovo slabost.

„Tako nikoli ne pridete v Bois!“ je menil. „Saj je kar nemumno, da si toliko natovorite. Dajte, da vam malo pomagam, vsaj dotlej, dokler ne prideva do glavne poti, tam vam pojde že laže.“

S temi besedami se je vrnil k Gobriandu in ga prisilil, da je odložil butaro. Nato si jo je sam naprtil.

„Ne, Frébaut, tega ne smem dovoliti!“ je ves prestrašen vzkliknil stari.

Gozdni čuvaj pa se je zasmel na vse grlo.

„Kaj bi tisto!“ je rekel. „Te suhljadi vam vendar ne bom ukrad! Nate, pomagajte mi ta čas nesti puško in lovsko torbo!“

Ko sta prispela do glavne poti, je staremu spet izročil butaro. Gobriand se je ves osramočen zahvalil.

„Zdaj pa grem malo pogledat v ‚fazanov gozd,‘“ je menil čuvaj. „Lako se mi zdi, da sem tam nekje čul strele. Kakopak bo to zopet ta zlikovec čevljar!“

S temi besedami je naglo odšel, vesel, da je staremu pohabljenцу storil dobro delo usmiljenja.

Gobriand se je srečno privlekel domov. Obvestil je Lefonda, ki je prišel in spravil srno.

Ko je starec legel k počitku, ves zbit in utrujen od nepričakovane dogodivščine, so bili že vsi sledovi tega lova zabrisani.

Ob desetih je še spal, ko ga je zbudila žena.

„Gozdni čuvaj Frébaut bi rad s teboj govoril!“

Gobriand si je vznemirjen pomencal oči. Že je hotel vstati, ko je začul zunaj Frébautov glas:

„Nikar se ne trudite, oče Gobriand, saj vem, da ste še izmučeni. Prišel sem samo, da vam vrnem vašo porcelanasto pipo, ki ste jo davi pozabili na preži v ‚fazanovem gozdiču‘. Zdaj nič več ne dvomim o tem, da ste eden najbolj pretkanih divjih lovcev v vsej okolici! Celo čevljarja Lefonda prekašate in lahko se mi smejete, da sem bil tako neumen in sem vam pomagal spraviti srno na varno.“

Gobriand od groze ni našel besede. Ko se je zavedel, čuvaja že ni bilo nikjer več.

Ta dogodek je dal starcu misliti.

„Zdaj ko Frébaut ve, kako je z menoj, me da takoj prijeti, če se še enkrat odpravim na divji lov, in nekaj mesecev mi ne uide. Kaj naj se pa med tem zgodi z mojo ženo in hčerjo?“

Ostal je nekaj časa doma in se ni zganil iz hiše. Toda denar je kopal in bližal se je trenutek, ko poide poslednji frank. Kaj pa potem?

Ob takih mislih in v bojazni pred bodočnostjo ga je jel minevati strah pred gozdnim čuvajem in ko mu je Lefond nekega dne sporočil, da je odkril novo

Dvanajsta ura bije: poravnajte naročnino!

shajališče divjadi, so se mu dobro načela jela majati. Zakaj ne bi spet poskusil sreče tam, kjer ga do zdaj še ni pustila na cedilu?

Lefond je stopil skozi gozd in je čisto v bližini Gobriandove hišice zasledil krdelo srn, ki so se tam pasle; še tisti dan je to sporočil pohabljenecu.

„Kakor veliki gospod ste!“ je smeje se rekel čevljar. „Če bi imeli gonjače, vam lov ne bi mogel več obetati.“

Gobriand je vzel puško in šel v gozd.

Dve uri nato je prišel do strele, toda dvakrat po vrsti je zgrešil. Živali so se razbegnile — ne, taka smola! Ves obupan se je opotekal proti domu, preklinjajoč svojo nerodnost, ko je zdajci iz precejšnje daljave začul strel. Zamolklo je sicer odjeknil pok od dreves, vendar se je jako dobro razložil.

Gobriand je prisluhnul.

„Kaže, da se danes še nekdo drugi ukvarja s tem poslom kakor jaz,“ je zamrmral. „Želim mu več sreče kakor sem je jaz imel.“

Prisluhnul je pozorneje in zadelo se mu je, kakor da se je ravno iz tiste smeri, kjer je počil strel, razlegel obupan krik. Ko pa je potem vse utihnilo, je šel spet dalje.

„To je bil veter v drevesih,“ si je rekel, hoteč si vlti poguma.

Enajsto poglavje

USODNI STREL

Toda Gobriand je bil v zmoti.

Tisti trenutek, ko je starec na Lefondov nasvet stopil v gozd, ga je videl Gaston Forges, ki se je nahajal v bližini njegove hišice. Prežal je na ugodno priliko in jo je dočakal.

Mladi mož se ni sestal z Julijo od tistega dne, ko mu je stari Gobriand odklonil roko svoje hčere in mu prepovedal vstop v hišo. Siromak ni več mogel čakati; zato je prišel. Potrkal je na okno, za katerim je videl

obrise one, ki jo je ljubil. Julija je prvi mah kar otrpnila ob misli, kakšni nevarnosti se izpostavlja njen dragi. Naposled pa je vendar zmagala ljubezen: odprla mu je.

Hotela mu je očitati neprevidnost, toda vse besede in vsi očitki so se izgubili v poljubih, s katerimi ji je Gaston obsul roke in ustnice.

Deklica je sicer vedela, da je njen oče šel ven, a ni vedela kam. Zlovešče slutnje so jo obšle in strahovi, slutnje, ki si jih ni vedela pojasniti in ki jih tudi pomirjevalne ljubimčeve besede niso mogle pregnati.

Naposled se je Gaston uklonil njenim prošnjam in odšel.

Ker je bil večer jako miren in nebo jasno, je mladi slikar krenil proti gozdu. Bil je nekoliko potrj zaradi neprilik, ki so mu grenile ljubezen.

Ves zamišljen je prišel v gozd. Toda storil je komaj nekaj stopinj v gosti senci stranske poti, ko je začutil, da je pred njim vstala neka senca. Bil je možki — toda v temi mu ni bilo mogoče videti v obraz. Stopil je dalje.

Mož se ni zganil.

Zdajci pa se je Gastonu zadelo, da vidi pred seboj cev puške. Instinktivno se je sklonil. Toda bilo je že prepozno: zabliškalo se je in zasvetilo v temo in mladi mož je telebnil na tla samotne gozdne poti.

Trenutek nato se je vrgel nanj neki možki in ga hitro preiskal; prebrskal mu je vse župe. Nato pa je naglo spet izginil v goščo, zakaj čul je glasove kmetov, ki jih je očitvidno privabil strel in ki so prihajali bliže.

Kmetje so pobrali truplo, ležeče na tleh. Spoznali so v njem graščakovega sina in eden od njih je takoj stekel na grad, da obvesti starega Forgesa, druga dva pa sta v vsej naglici napravila nosilnico iz vej.

„Kroglo je dobil v sredo prs,“ je rekel eden izmed kmetov. „Z njim ne bo nič več, ta je toliko ko mrtev. Le kdo ga je neki ustrelil?“

Drugo jutro ob solnčnem vzhodu sta potrkala dva orožnika na vrata hišice, v kateri je stal noval Gobriand.

Starec, ki ga je ta obisk vidno vznemiril, se je začudil, po kaj prihaja orožništvo k njemu. „Česa želite?“ je vprašal.

„Zapoved imava, da vas priimeva! Obdolženi ste, da ste minulo noč poskusili umoriti sina gospoda Forgesa.“

„Jaz — jaz?“ je zajecjal pohabljenec. „To... to ni mogoče! To ni mogoče! Ne! Ne! To je strašna zmot!“

Pri prvih besedah orožnikov je prihitela Julija iz svoje sobe. Razumela je takoj, kaj se je zgodilo, in je obstala kakor okamenela. Gaston umorjen!

Ln zdajci ji je prišla na um nedavna grožnja njenega očeta, če bi srečal mladega moža v bližini svoje hišice — grožnja, da takrat ne bi mogel jamčiti za njegovo življenje. Strašna misel je preletela njene možgane.

„Oče je izvršil svojo grožnjo!“ ji je šinilo skozi glavo. „Videl je, kako je Gaston smuknil na vrt, se splazil za njim in ga ubil!“ Njene oči, razprte od groze, so se uprle v očetov obraz.

Stari je stopil k njej.

„Ne boj se, Julija!“ je rekel mirno. „Saj ne bo tako nevarno!“ In iztegnil je roke, da bi jo objel.

Toda Julija se mu je instinktivno umaknila.

Stari je takoj razumel, kaj naj to pomeni. Med obema, očetom in hčerjo, je bila tolikšna duševna sorodnost, da sta se razumela tudi brez besed — vsak-teri od njiju je takoj vedel, kaj drugi misli.

Gobriand je čutil, da ga ima hči za morilca. Ves strt ob tej misli je pobesil glavo. Kaj naj reče — kako naj se brani? Ali ni nevarno že samo misliti na obrambo, dokler sta zraven orožnika? Ali ne bi s tem samo priznal, da je bilo prav to, kar je orožništvo ukrenilo? Z druge strani pa tudi ni mogel in smel oditi, ne da bi hčeri, ki mu je najdražje na svetu, pojasnil, da ni on morilec, in ne da bi ji pregнал strašni sum.

„Zavračáš me, Julija?“ je počasi vprašal.

Ona se še zmerom ni zganila. Bila je bleda ko smrt.

„Kaj misliš, hči? Ali je treba, da tudi tebi izrečno povem, da sem nedolžen? Ali bi mar imel poguma, da bi te hotel stisniti v svoje roke in ti dati še poslednji poljub v slovo, če bi bile moje roke omadeževane s krvjo tistega, ki ga ljubiš?“

Stopil je še bliže k njej in tiše nadaljeval:

„Zaničujem tega Forgesa nič manj ko njegovega očeta! Da, grozil sem mu, prav dobro še pomnim — toda če bi se hotel za trpljenje in siromaštvo, ki mi ga je kriv njegov oče, maščevati nad njim, ali ne bi takrat zadel v njegovi osebi tudi tebe? Poglej me, hči, prosim te — ne odvracaj oči od mene in veruj, da nisem in ne morem biti navaden zločinec, ki ni vreden drugega kakor tvojega prezira in sovraštva! Daj mi vsaj poguma, da morem odkloniti tako strašno obdolžitev!“

„Oče — oče moj!“ je zaihtela Julija.

Sklenil jo je v svoje roke. Čeprav je bil nekoliko neotesan in jako razdražljive narave, je stari Gobriand svojo hčer ljubil kakor nikogar na svetu in zanjo bi dal vse, kar bi imel. Očitek, ki ga je prej bral v njenih očeh, ga je popolnoma strl in še zdaj, ko je videl, da hči veruje v njegovo nedolžnost, se ni opomogel od tega. Ko se je premagoval, da ga ne posilijo solze, mu je drgetala brada in ustnice so mu trzale.

Tudi mati se je prestrašila prihoda obeh orožnikov. Toda bila je tako slaba in njene duševne moči so od večnih nesreč, ki so zadevale njenega moža, že čisto otrpnile in niso bile za nič več dovzetne; zato tudi ni razumela v vsem obsegu pomena tega obiska.

„Do svidenja!“ je zdaj rekel Gobriand. „Do svidenja! Le potolažita se — kmalu se vrnem! Nedolžnih dan današnji nič več ne obsojajo!“

S temi besedami se je obrnil k orožnikoma.

„Ne bojta se, da bi vama pobegnili!“ Pokazal je z grenkim usmevom na berglje. „Mislim, da vama ne bo treba natakiniti okovov.“

VSAK DAN 1 ODGOVOR

Na vprašanja na 6. strani

1. Izg. sendvič: dva kosa kruha s kosom mesa, gnjati ali kakršnimkoli drugim mrzlim narezkom vmes. Imenuje se baje po lordu Sandwichu.

2. Izg. tábu: pri otočanih Južnega morja svetost, nedotakljivost.

3. Izg. harém. Beseda je arabskega izvora in pomeni doslovno svetost, nedotakljivost; pri mohamedanih je harém stanovanje za žene, kamor nima razen moža nihče vstopa.

4. Kratica za „črezvičájka“, le-ta pa je kratica za „črezvičájna komisija“ = izredni odbor za pobijanje protirevolucije v Rusiji.

5. Izg. ažáns avás: poluradna agentura (urad) za razširjanje brzojavnih vesti. Sedež ima v Parizu in se imenuje po ustanovitelju Charlesu Havasu.

6. Naglasi na prvem zlogu: álíbi. Doslovno pomeni „nekje drugje“; dokazati álíbi pomeni torej dokazati (zlasti velja to za obtoženca), da je bil v času kakega dejanja ali zločina nekje drugod in ne na kraju dejanja in da torej on ne more biti storilec.

7. Lahek voz z dvema drug za drugim vpreženima konjema, ali kolo z dvema zaporednima sedežema.

Dvanajsto poglavje

RAZPRAVA

Razlogi za Gobriandovo krivdo so bil hujši kakor je nesrečni starec utegnil slutiti. Že pri prvi preiskavi je obtožba nagrmadila take obtežilne momente, da je bilo proti njim samo zatrjevanje, da je nedolžen, dosti premalo.

Prva dva dni so proti njemu dognali tole.

Kmetje, ki so našli Gastona, so malo prej prišli mimo Gobriandove hiše in so ga videli, da je odšel čez travnik proti gozdu. Niso mogli videti, ali je imel s seboj kako orožje ali ne, toda njihove izjave zato niso bile prav nič manj obremenilne.

Dalje so tudi vedeli, da se Gobriand ukvarja z divjim lovom — oblastvom je to že prišlo do ušes. Preiskovalni sodnik se je obrnil na Frébauta in ga je pozval, naj pove, kar ve o Gobriandu.

Frébaut je povedal o dogodku s srno in butaro dračja in je sklenil svoje poročilo z besedami:

„Starec je res hodil na divji lov, toda prepričan sem, da samo iz bede in siromaštva. Kar se tiče umora, misli, da tega ne bi bil zmožen.“

Dalje je sodišče vpoštevalo tudi njegovo razprtijo z graščakom Forgesom; tudi to je bilo obremenilno za obtoženca.

Za preiskavo Gastonove rane je sodišče določilo doktorja Longrava; njemu je bila tudi poverjena naloga, da dožene, kaj je s kroglo in zamaškom, ki so ju našli na licu mesta.

Ta točka je bila posebno važna.

Pri hišni preiskavi na Gobriandovem domu so našli Lefondovo puško, ki so jo s šibrami in kroglo in vsem drugim predali sodniku.

Drugi dan, ko mu je sodnik razpovedal kako je z Gobriandovo stvarjo, se je Longrave podal v grad h Gastonovemu očetu. Forges je zdravnika prijazno sprejel in ga je pozval na samotni kraj v parku.

„Ali mislite, da je Gobriand kriv?“ je vprašal graščak.

„O tem sem trdno uverjen.“

„Mislite, da bo obsojen?“

„Obsodba je po mojem neizogibna; bojim se, da mu ni rešitve.“

Forges se je za trenutek zamislil.

„Kaj sem že hotel reči,“ je dejal nato. „Aha. Čul sem, gospod doktor, da... kako bi rekli... da vam, nu... da niste ravno premožni. Ne zamerite mi, če vam zdajle rečem, da vas imam za prijatelja. Saj veste, da sem jako bogat — prosim, ne pozabite tega.“

Longrave se je globoko priklonil.

Prišedši domov je zdravnik takoj začel kemično preiskavo. Najprej je pregledal Lefondovo puško. Bila je lovska puška, dvocevka, stare konstrukcije. Sodeč po preostalih sadovih smodnika je bil poslednji naboj izstreljen pred štiriindvajsetimi urami; ta čas se je torej prav natanko vjemal s trenutkom, ko so kmetje videli iti Gobrianda v gozd, in ko je bil storjen zločin.

Na Gobriandovo nesrečo je bil kraj napada baš tam, kjer je starec zgrešil obe srni, in tam so tudi našli papirnat zamašek. Ko so ga razgrnili in zravnali, so na njem opazili podpis gospoda Tenneryja, lastnika hiše, v kateri je Gobriand stanoval, in barič Borela.

Iz tega se je jasno videlo in tudi Borel je to potrdil, da izvira ta papir iz hiše, kamor ga je poslal kot sodni poziv in opomin. Starec ga je potem porabil za zamašek za puško.

Ko je sodnik pri razpravi navedel te argumente, je starec obupno in z divjimi gestami ugovarjal. Sodnik je v tem videl strah in očitek vesti.

„Ne, gospod sodnik,“ je zavpil nesrečnež, „kolnem se vam, da nisem zmožen na tak način ubiti človeka, in naj bi bil tudi moj najhujši sovražnik. Kaj bi mi tudi koristila smrt mojega najhujšega sovražnika! Da, Forges je pasja duša — na ves glas to povem! In če je nebo pravič-

no, ga bo zadela še huda kazen, in gorje mu, če mi pride v roke! Zakaj prestrašno je, kar je storil meni in moji ženi in mojemu otroku, ko nas je pahnil v bedo in beraštvo! Toda jaz sem nedolžen — ponavljam vam to! Nimam sredstev, da bi se zagovarjal, ker sem samo berač v primeri s tem tatom Forgesom, ki se valja v milijonih!...

Ali se ga bojite? Mogočen je, to je res, in prisegel je, da me ugonobi. Toda vi se ga ne boste bali. Saj proti oblastvom ne more imeti moči. A kaj bo z mojo ženo in hčerjo, če ostanem v zaporu — pomislite, gospod sodnik: umreti bosta morali od lakote!

In na čem temelji vsa obdolžitev? Na papirnatem zamašku, ki so ga našli tam, kjer je ležal ranjenec. Borelova izjava je točna, nič ne rečem; res sem papir porabil za zamašek in dvakrat sem ustrelil tistikrat. In vi, gospodje sodniki, porečete tako kakor Forges. A vendar sem streljal samo na srno in nisem imel namena ubiti človeka; kolnem se vam, da ne! Nekdo drugi je moral oddati strel! Ali mladi Forges ne more govoriti? Ali je mrtev? Ali me tudi on obtožuje?”

Siromak stari — kaj so pomagale vse njegove besede, vse njegovo opravičevanje — dokler ne izpregovori oni, ki edini lahko po resnici pove, dotlej je vse zaman!

Da, res, kaj je bilo z Gastonom?

Njegova rana je bila težka, krogla ga je pogodila baš v sredo prs, tik srca, a na vso srečo ni načela tega velevažnega organa.

Stari graščak je poklical iz Pariza enega najboljših zdravnikov doktorja Varennesa, ki dolgo ni vedel, ali mu bo moči ohraniti mladega slikarja pri življenju ali ne. Takrat, ko so se vršila zasliševanja starega Gobrianda, je mladi Gaston visel med življenjem in smrtjo. Polnih štirinajst dni ni prišel do zavesti. Krogla ni bilo moči izrezati iz rane, ker se je zdravnik bal, da mu bolnik zaradi velike vročine pod nožem ne izdihne. Vendar so vse komplikacije hvala Bogu iz-

ostale, in tako je mogel dr. Varennes čez štirinajst dni dati ranjencu nekaj upanja na rešitev.

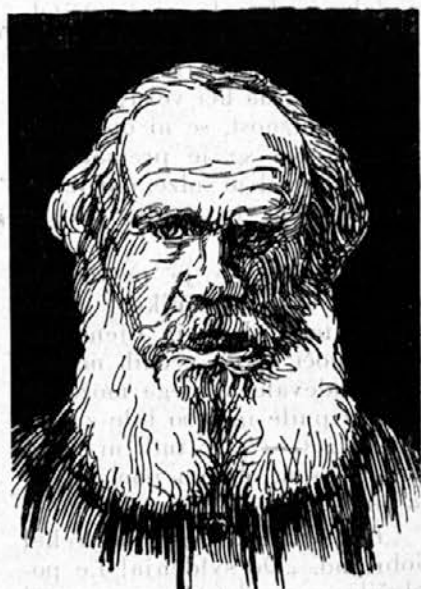
Prve dni po oni usodni noči se je na gradu prijavil preiskovalni sodnik Juvenel, da ranjenca zasliši in poizve od njega, kako je prišlo do nesreče. Toda Varennes se je energično uprl vsakemu zasliševanju.

Zdravnik je bil na zunaj skoro surov človek, toda po svoji duši je bil dobričina, ki globoko sočustvuje z bližnjimi. Po svojem znanju je slovel daleč naokrog.

„Vseeno,“ je odgovoril preiskovalnemu sodniku, „vseeno, ali morilca doženete ali ne, ali ga kaznujete ali ne, ali boste imeli uspeha pri svojem poizvedovanju ali pa morda zaidete na krivo pot — vse to meni nič mar, gospod Juvenel. Edino, česar me je skrb, je življenje in zdravje mladega moža, mojega pacienta.“

„Toda sodišče, gospod doktor,“ je oporekel preiskovalni sodnik, „sodišče —“

„Me nič ne briga!“ je s povzdignjenim glasom odgovoril zdravnik. „Jaz sem tu gospodar in prepovedujem vsakomur vstop!“

Lev Nikolaevič Tolstoj

veliki ruski pisatelj in mislec, čigar dvajsetletnico smrti bomo obhajali 10. novembra.

Domov v družini

Našim dragim bralkam!

Vas vse vabimo k sodelovanju v tej rubriki. Vsak prispevek, ki nam ga pošljete, bomo znali ceniti in Vam bomo hvaležni zanj. Pošljite nam: svoj poseben recept za pripravo kake jedi, Vaš način čiščenja teh ali onih madežev in sploh nasvete, o katerih sodite, da niso splošno znani.

Posebno bi nas zanimali recepti za močnate jedi. Vsaka naša družina ima kak specialni recept — tega nam pošljite in objavimo ga z Vašim polnim imenom. Kar je dobrega, naj ne ostane monopol posameznikov! Naj bo dostopno vsem!

Te prispevke bomo objavljali v tej rubriki pod naslovom: „Jaz bi takole rekla.“ Uredništvo.

Nasvet za hranjenje

Človek ne živi od tega, kar snu, ampak od tega, kar prebavi.

Požrešnost prej ubije človeka kakor lakota. Če nisi lačen, ne jej! Če nisi žejen ne pij. Preprosta hrana, pravilno pripravljena, dobro in počasi prežvečena, zavžita v zmernih količinah, je naši naravi najbolj blizu, ker v dovoljni množini obnavlja soke, ki ohranjajo naše telo. Napol ali sploh neprežvečena hrana je nepotreben in škodljiv balast želodcu in črevesja, ker pride iz telesa neprebavljena. Učite otroke in sebe dobrega žvečenja; to je potrebno za zdravje.

Ribe

Ribe so mnogo bolj prebavljive kakor meso, kar se pa tiče redilnih snovi, pridejo še ceneje. Posebno za občutljiv želodec so dobre. Za ljudi, ki bolehalo na jetrih, ledvicah ali revmatizmu je znano, da ne smejo uživati mesa, med tem ko jim ribe ne škodujejo, ker ne vsebujejo skoraj nič sečne kisline, ki je eden izmed vzrokov te bolezni. Ljudje, ki hočejo rasti vegetarijanci, naj v prehodnem času jedo ribe. Paziti pa je treba, da so sveže, ker se silno rade pokvarijo, poleg tega pa tudi

vlečane ribe nimajo tistega finega okusa kakor sveže.

Mleko

Neprekuhanu sveže mleko je najbolj redilna pijača. Ker ni niti najmanj dražilno, ne škoduje nobenemu organu. Mora pa biti od krav, ki so zmeraj na paši. Za nervozne je pomladno zdravljenje z neprekuhanim mlekom najboljše zdravilo. Kadar je zelo mrzlo in se ne počutiš prav dobro, izpij eno ali dve skodelici vročega mleka in videl boš, kako to pomaga. Le nekaj je treba paziti: mleko ovira delavnost prebavil, zato je treba uživati mnogo sadja in sočiva.

Nekaj uporabnih sredstev

Madeže od prahu najlaže očistiš z mešanico rumenjaka in žganja. Jedilno orodje iz železne pločvine čisti z mešanico lesnega oglja in olja.

Želje je mnogo lažje zabiti v les, če jim odščipneš konico.

Železo ločiš od jekla na ta način, da kaneš nanj kapljico solitne kisline. Jeklo potem počrni, železo pa postane sivo-belo.

Pri srebrnem namiznem orodju često pade nož ali vilice iz ročaja. To lahko sama popraviš. Napolni votlino ročaja z mešanico kolofonije v prahu, orečne moke in krede, ter potem vtakni vanj zelo vroč nož oz. vilice.

Lakasti čevlji ohranijo svoj sijaj, če jih od časa do časa obrišeš s krpo, namočeno v sladko mleko.

Trd kavčuk omehčaš z mešanico enega dela salmijaka in dveh delov vode.

Drsenje lestve preprečiš tako, da pribliško spodaj kos kavčuka, ali pa radirko.

Posodo iz medi najlepše očistiš s fino opečno moko.

Zeleni volk na srebrnem priboru očistiš s salmijakom.

Sadro mešaj z vodo zmeraj tako, da daš na 2 dela sadre en del vode. Drugače se ti prepočas ali pa prehitro strdi.

Sledove oljnatih barv odstraniš z oken, če jih često umiješ z milom. Če hočeš, da bodo okna res čista, jih namaži večkrat po umivanju z vodo še z bencinom.

Orehov štrukelj

Potrebščine: 25 dkg moke, 8 dkg surovega masla, 3 rumenjaki, 2 dkg sladkorja, 1 šestnajstinka litra zavrete sladke smetane, 1 nožna ko-

nica Dr. Oetker-jevega vanilinovega sladkorja, pol zavojčka Dr. Oetker-jevega pecilnega praška, nekoliko soli.

Orehov nadev: 10 dkg orehov, 10 dkg sladkorja, 2 dkg presnega masla, 2 žlici strdi.

Štrukljevo testo: priprava: Iz gori naštetih potrebščin nanesi testo, ki ga zložiš kakor masleno testo, ter ga pusti ¼ ure stati. Skuhaj sladkor, deni vanj zmlete orehe in naposled presno maslo ter strd; potem daj nadev hladiti. Sedaj razvaljaj štrukljevo testo in daj orehov nadev, štrukelj zvij, obloži v obliki mreže s tankimi testenimi prameni, izrezanimi s koleščkom z rumenjacom in peci v topli (ohlajeni) pečici.

ALI HOČEŠ BITI LEPA?

Ni pravljica, da so že stari Egipčani poznali kozmetična sredstva. Ko so odkopavali Tutankhamonovo grobnico, so našli v njej posodice pomad in neverjetno lepo dišečih vonjav. To je najboljši dokaz, da ljudje skrbijo za lepoto, kar obstoji svet.

Kaj se danes uporablja za ohranitev lepote in svežosti, ki si je želi vsaka ženska?

ZORAIDA KREMA ohranja svežost in mladost lica ter odstranjuje gube ki so največji sovražnik lepote.

Dnevna in nočna krema, lonček Din 12-50.

ZORAIDA MILO je izredno dehtee, priporočljivo za vsako polt in se izvrstno peni. Elegantno opremljena škatlica Din 12-—.

ZORAIDA PUDER v vseh barvah, bel, rožnat, crème, ocre, naturelle, je najlažji in brezhiben.

Okusno nakiran v škatlicah Din 6-—, 12-—, 20-—.

MILCH - KREMA DR. BROEMA je edino sredstvo proti pegam in madežem.

Dnevna in nočna krema, lonček Din 12-50.

MELITIS KREMA (rastlinski vosek) je čisti naravni preparat, ki v nekaj dneh odpravi lišaj.

Škatlica Din 10-—.

ROKAKS je na vsak način potreben dodatek vode pri umivanju. Škatlica Din 10-—.

Poslednja novost na polju kozmetike so vsekakor preparati:

„OPERA“:

„OPERA“ Eau de Cologne, elegantno opremljena s 100 grami vsebine Din 40-—.

„OPERA“ parfem, izredno dehtee, elegantno adjustirana steklenica Din 50-—.

„OPERA“ krema za lice, lonček Din 40-—.

„OPERA“ puder, v vseh barvah, velika škatla Din 50-—.

Vse gori opisane preparate prodaja in razpošilja s pošto

PARFUMERIJA URAN.

Mestni trg št. 11, Ljubljana.

Glasujte

za najboljšo „Najstrašnejšo trenutke“, ki jih je objavil „Roman“. Odločite sami, kdo je vreden najboljši nagrade! Ne dajte, da odloči žreb! Napišite svoje mnenje na kupon, ki je na 15. strani! Označite „Najstrašnejši trenutek“, za katerega se odločite, samo s tisto številko, ki jo je imel v „Romanu“. Pišite takoj!

Ureja Boris Rihteršič

Norma Shearer

Norma Shearer je Kanadčanka. Rojena je bila l. 1901. v Montrealu. Že v mladosti je kazala velik talent za gledališče. Bila je najboljša igralka šolskega odra. To veselje je tudi pozneje ni minilo. S sedemnajstim letom si je zaželela k filmu. Dve leti je morala čakati, da se ji je ta želja izpolnila. Tedaj se ji je nasmešila sreča. Za neki film so potrebovali dvanajst statistik. Norma je bila med njimi. To je bila njena prva vloga na platnu. Kmalu nato je igrala v dveh filmih z divjega zapada. Ti filmi so zaradi tega omembe vredni, ker se je takrat spoznala s svojim sedanjim možem Irvingom G. Thalbergom, direktorjem družbe Metro-Goldwyn-Mayer.

Potem je prišla v Hollywood. Kmalu je podpisala pogodbo za pet let. Cela vrsta filmov je šla v tistih letih v svet. Skoraj v vseh najboljših je igrala Norma Shearer.

Bila je na višku svoje slave, ko je prišel govoreči film. Ves Hollywood je izgubil glavo. Norma je ni. Poskusila se je v svojem prvem govorečem filmu „Proces Mary Dugan“ in sijajno uspela. Njen naslednji film, po katerem jo pozna ves svet se imenuje „The last of Mrs. Cheney“. V njem je ustvarila nekaj popolnoma novega, nov tip žene, čisto drugačne, kakor smo jih imeli dotlej priliko videti. Ni bil to Garbovski tip, ne, nekaj čisto drugega. Potem sta prišla filma „Njena želja“ in „Bodimo veseli“, ki sta ji prinesla novo slavo. Za svoj najnovejši film „Ločitev“ je dobila nagrado filmske ocenjevalne komisije, kar ni malo: Lani je to nagrado dobila Greta Garbo za „Ano Christie“.

V Ameriki slovi za najelegantnejšo ženo sveta. Ni čuda. In vendar pravijo, da je dosti skromnejša kakor mnogo znanih filmskih veličin, ki je niti od daleč ne dosegajo.

Nova filmska zvezda

Duhovita komedija madžarskega pisatelja Molnarja „Olimpija“, je po vsem svetu doživela toliko uprizoritev, kakor malokatera druga. Zdaj so jo tudi predelali za film v MGM verziji. Glavno vlogo je Norma, ki je ta film posnel, navedel znani nemški igralki Nori Gregor, ki je bila prej angažirana v Reinhardtovem gledališču v Berlinu in na Dunaju. Njen partner je nemški igralec Theo Shall, ki je bil že partner Grete Garbo. Obe imeni

pričata, da bo film res nekaj posebnega.

Pred kratkim so novo odkrito zvezdo novinarji intervjuvali. Dala jim je nekaj izjav, ki pričajo, da ni začelnica in da se svoje naloge, odigrati same dobre vloge, zaveda. Čujmo!

„Ali dramski igralec težko igra v govorečem filmu?“

„Ker je igralec v bližini mikrofona,“ je odgovorila igralka, „ima mnogo možnosti, da do vseh fines pokaže tehniko svojega glasu. Na odru je to vse drugače. Tam mora igralka zaradi prostornosti dvorane govoriti kolikor mogoče glasno in to glas pokvari, da ni več tako fin.“

Nora Gregor Foto MGM.

tako izraziti in naraven. Največja prednost govorečega filma je to, da je mogoče paziti bolj na modulacijo glasu, kakor na njegovo jakost.“

„Kaj pa tehnika igre?“

„Njej ne posvečam nič manjše pozornosti, ker je popolnoma druga kakor na odru. Prav v tem tiči vzrok, da toliko odrskih igralcev pri filmu ne uspe. Poleg tega so pa še druge stvari. Šminka je drugačna in natančnejša. V teatru nismo nikdar toliko gledali na njo. Vse to me je inspiriralo na igro, ker je nekaj popolnoma novega, meni neznanega.“

„Ali mislite stalno ostati pri zvočnem filmu?“

„Ne vem... To ni odvisno samo od mene, se je nasmešila diva in se poslovila.“

Buster Keaton v Evropi

Koncem letošnjega poletja je prišel v Evropo znani filmski komik Buster Keaton. Posetil je vsa glavna evropska mesta najdalje pa se se je mudil v Parizu, kjer je bil gost

Elitni Kino Matica

Tel. 21-24

EDINI ZVOČNI KINO V LJUBLJANI

Kneginja čardaša. Vesela filmska opereta ognjevite ljubezni in strasti. V vlogi Gretl Theimer priljubljena in znana iz filma „Dvoje sre v ¾ taktu“, Paul Vincenti in Ernst Verebes.

Strel v zvočnofilmskem ateljeju. Veliki kriminalni film; v glavni vlogi Gerda Maurus.

Hai Tang. Prvi govoreči vefilm znamenite kitajske filmske umetnice Ane May Wong. Kot njen partner nastopa v tem filmu priljubljeni Franz Lederer.

Dežela nasmeška. Veliki nemški tenorist Richard Tauber v svoji najnovejši opereti „Das Land des Lächelns“, predvajani z ogromnim uspehom v Berlinu in na Dunaju.

Paramountovih ateljejev v Joinvillu. Od tam je odšel v Berlin, kjer je že od nekdaj ljubljenece publike.

Obiskal je nekaj predstav svojih filmov in delil avtograme. Imel je z njimi toliko dela, da ga je roka bolela. Žurnalisti so ga hotela intervjuvati, vendar jim ni uspelo. Dobili pa so nekaj, kar je vredno več od vseh intervjuvov, Buster Keaton je namreč tudi znan karikaturnist. Da se novinarjev odkriža, je razdelil med nje svoje najnovejše karikature, o katerih trdijo strokovnjaki da so doslej njegove najboljše.

Svojim prijateljem v Hollywoodu je Buster pisal, da je bil sprejem v Berlinu najlepši, kar jih je doživel.

Zdaj potuje v Španijo, od tam v London, potem pa nazaj v Ameriko na delo, od koder se nas bo spomnil s svojimi novimi filmi.

Filmska vprašanja

(Kupon na 15. strani.)

1. Katéri igralec in igralka sta igrala glavni vloge v filmu „Pod jarom strasti“?

2. V katerih treh filmih smo že videli v Ljubljani Ala Jolsona?

3. Kdo je bil partner Ite Rine v „Erotikonu“?

4. Kdo je igral glavno moško vlogo v filmu „Tango ljubezni“?

5. Koliko je stara Greta Garbo? (Glej eno prejšnjih števil „Romana“)

Za pravilno rešitev razpisujemo tudi to pot 12 velikih fotografij filmskih igralcev in igralk. Podrobnejše pogoje pogledj v prejšnji številki.

Rešitve in imena nagrajenih prinesemo v 47. številki.

UGANKA

STEVILČNICA

- 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8,
8, 9, 4, 7, 6, 7, 6,
2, 4, 7, 4, 10, 8, 11,
11, 2, 4, 12, 7, 13, 4,
4, 15, 9, 4, 2, 8, 7, 11, 14,
7, 4, 6, 17, 18, 4, 2, 7, 14, 15, 11,
4, 5, 16, 8, 2, 6, 15, 11, 6, 13, 8,
9, 2, 8, 11, 6, 1, 8,
4, 2, 13, 8, 5, 4, 19.

1. kraj pri Mariboru; 2. gorovje v Evropi; 3. odpadnik; 4. kraj na Dolenjskem; 5. umetni jezik; 6. ogromnost; 7. obhajilo; 8. koledar; 9. slovenski pisatelj.

Zamenjaj številke z odgovarjajočimi črkami. Če si našel prave črke, dobiš v prvi in tretji navpični vrsti pregovor.

PREMIKALNICA

EVROPEJEC
SEDANJOST
GUVERNER
NASILJE
GOLAZEN

Premikaj te besede tako dolgo, da dobiš v treh navpičnih vrstah tri evropska mesta.

BESEDNICA

Pesek, Tine, klaja, golob, okno, zor, breza, staja.

Črtaj v vsaki besedi po eno črko in ostane ti pregovor.

STEBER

G . . . R
K . . . N
S . . . A
G . . . N
O . . . A
O . . . N
K . . . J
M . . . N
A . . . O

Vstavi prave črke, da dobiš v vodoravnih vrstah besede tega-le pomena: 1. slov. pisatelj; 2. del ptice; 3. postrežnik; 4. francoska kolonija; 5. rimski cesar; 6. gora v Črni gori; 7. mesto na Gorenjskem; 8. opera; 9. francoski fizik.

Kaj čitaš v srednji vrsti?

Kupon št.

2

(filmska vprašanja)

(gl. stran 14)

Vodoravno: 1. Gora v Julijski Alpah; upanje; izraz iz slovnice; 2. žensko ime; reka v Rusiji; svetopisemska oseba; 3. Francoska kolonija; 4. Kvarita; menih; zaimek; 5. Poljska rastlina; francoska kolonija; vzrok smrti; 6. Prvi latinski prevod biblije; pokrajina v Grčiji; 7. Vodna naprava; zaimek; turški dostojanstvenik; 8. Mesto na južnem Tirolskem; kraj na Gorenjskem; 9. Star naziv za naše kraje; del hiše; 10. Skavtski oddelek; lepilo; 11. Vprašalna členica; Adamovo rebro; veznik; 12. Predlog; ptica; dišava; 13. Otok v vzhodni Indiji; gora na Primorskem.

Navpično: A. Dvoženstvo; naročje klasja; B. Ploskovna mera; spremljevalec zvezde; pritrilni odgovor; C. Položnica; del ure; D. Francoska kolonija; kraj pri Ljubljani; predlog; E. Vrsta plazilcev; šport; F. Številka; žensko ime; G. Slika;

KRIŽANKA

del voza; H. Moško ime; češki pisatelj; I. Mesto v Aziji; moško ime; K. Prijatelj Aleksandra Velikega; ke; kos lesa; L. Maščoba; del knjige; veznik; M. seno; prst; N. Strupen plin znan iz svetovne vojne; del obraza.

RAČUNSKA UGANKA

Koliko je poldruga tretjina od sto?

POSETNICA

Dr. P. Ovsenik

Kaj je bil še njegov oče?

ENAČBA

$$(a-b) + (c-d) + (e-f) + (g-h) = x$$

a = suha roba, b = kazalni zaimek, c = dragulj, d = roparica, e = športnik, f = strah konja, g = gora v Sloveniji, h = športnik.

SKRITE ŠTEVILKE

Nobeden ni odstopil z naše strani. Mati so čakali sami. Zopet ga ni bilo semkaj. Ladja stoji; krmili jo naš Peter.

Kolika je vsota vseh številke, ki so skrite v teh stavkih?

DOPOLNILNICA

- ● s'ar
- ● tara
- ● lina
- ● vica

Če vstaviš namestu pik prave črke, dobiš v vodoravnih vrstah nove samostalnice, vse nove črke pa ti dajo Verdijevo opero.

SALJIVKA

Katera osa ne pika, ampak reže?

ČRKOVNICA

Bogdan, roževina, tekač, meter, ikona, obzirnost, pogodba, rodbina, jesen.

Po tri črke iz vsake besede (iz zadnje dve) dajo pregovor.

Rešitev ugank v zadnji številki

Veriga. Oko, kolo, lopa, pater, terna, nada, dama, mati, tisa. — Lestev. Ko, li, ba, o, ra, ma. — Izpopolnilnica. Največ sveta otrokom sluši Slave; tja bomo našli pot, kjer ne sinovi si prosti voljo vero in postavbe. Prešeren. — Skrit pisatelj. Vladimir Levstik. — Posetnica. Davčni izterjevalec. — Prekočnica. Racine, prapor, Korana, klorat, Pečora. — Izpopolnilnica. Preveč besedi prepričani. — Šteber. „Roman“, tednik za vse.

Popravi!

V prejšnji številki nam je pri diagramu križanke ušlo nekaj bistvenih „kozlov“, ki onemogočajo pravilno reševanje. Danes diagram popravljamo: V 1. vrsti mora biti črna kvadrata pod črko F, v 8. vrsti črna kvadrata pod F in G odpadeta, v 11. vrsti pa je treba prestaviti črni kvadrat iz C v D. Zdaj šele je križanka kakor se spodobi.

Rešitev prihodnjik.

Kupon št. **11**

(Najstrašnejši trenutek)

Najboljši št. (3 glasovi)

drugi št. (1 glas)

(gl. stran 13)

Književna objava

Profesor Ivan Kolar iz Kranja je zbral gradivo jugoslovanskega pokreta med slovensko mladino v zadnjih letih pred svetovno vojno v lično opermiljeni knjigi pod naslovom „Preporodovci“ 1912-14. Knjigo smo dobili v oceno, ki jo objavimo v enih prihodnjih številk. Za danes lahko rečemo samo to, da je broširana vredna Din 36—, še bolj pa v celotno platno vezana z zlatim napisom: Din 42—. Knjiga ima 170 strani velike osmerke in je opremljena s slikami.

Drobiž

— Najvišji ognjeniki so: Chimboraso (6310 m), Cotopaxi (5943 m), Popocatepetl (5400 m), in Fudžijama (4000 m).

— Pol sladkorja na svetu dobe iz sladkorne pese, drugo polovico pa iz sladkornega trsa.

— Napoleon ni bil tako majhen kakor splošno sodijo. Meril je 163 centimetrov.

— Pruski kralj Friderik Viljem I. je leta 1718. izdal odlok, po katerem sodniki niso smeli pijanosti šteti kot olajšujočo nego kot otežilno okolnost.

— Konec osemnajstega stoletja je bilo beračenje po cestah v Hamburgu tako razvito, da se je vsak dvanajsti meščan preživljal z beračenjem.

— Sueški prekop so gradili od 25. aprila 1859 do 17. novembra 1869. Stalno je delalo približno 25 tisoč delavcev, časih celo nad 40 tisoč. Samo za dovažanje pitne vode je bilo treba pet tisoč kamel.

200 dinarjev

na mesec plačujete za novi veliki Brockhausov leksikon.

20 velikih knjig s 16.000 strani

razkošno vezanih v polusnje ali platno. Novi Brockhaus bo Vam in Vašim otrokom desetletja najboljša šola v življenju, najzvestejši tovariš in najzanesljivejši svetovalec.

Do zdaj izšlih 6 knjig dobite takoj po vplačanju prvega obroka pri zastopniku največje jugoslovanske knjigarne „Minerve, d. d.“

Vse informacije daje „Roman“.

— Uradna statistika ugotavlja, da na Norveškem že od leta 1928 ni nobenega umora. Norveška je tedaj edina dežela na svetu, ki nima morilcev.

— Sicilija je bila v starem veku zelo rodovitna, posebno z žitom. Rimljani so jo imenovali svojo žitnico. Pozneje pa je otok postal žalostna puščava.

— Neki rumunski zgodovinar je dognal, da je bilo od leta 1500 do 1860 sklenjenih v Evropi več ko 8 tisoč meddržavnih pogodb.

— V Heidelbergu v Nemčiji imajo sod. iz katerega lahko napolnijo 236.000 steklenic po $\frac{1}{4}$ litra.

— Ameriška statistika je ugotovila, da se sklence največ zakonov v juliju, avgustu in septembru.

— Lepotilno sredstvo staroveških dam so bili grafitni klinčki s katerimi so si črnille obrvi.

— Gosenica pojé vsak mesec 600 krat več kakor tehta sama.

— Tri četrtine Japonske so gore.

— List znane orjaške rastline „Victoria regia“ vzdrži težo 200 kil.

— Najbolj razširjena knjiga je še zmerom sv. pismo, ki ga je na vsem svetu kakih 500 milijonov izvodov; prevedeno je v 650 jezikov in narječij.

MR. BANOVEC

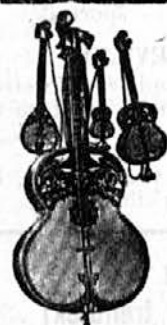

„PLANINKA“

zdravilni čaj

iz najboljših zdravilnih zelišč, čisti in prenavlja kri in učinkuje izborno pri slabši prebavi želodca, zaprtju telesa, napenjanju, nerednem delovanju črev, hemoroidih (zlati žili), poapnenju žil, izpuščajih in žolčnem kamnu. Preprečuje kislino in zbuja tek. Pravi „Planinka“ čaj je zaprt in plombran in ima napis:

Lekarna Mr. Ph. Bahovec, Ljubljana
ter stane zavojček 20 Din

Najboljše tamburice

Farkaševga in srem. ke- g sistema izdeluje in a p šilja z jamstvom. siara tovarna tamburice

STJEPAN M. GILG
SISAK, 251, Hrvatska.

Cenik tamburice pošljem na zahtovo zas. onj. Od- likovan z dvema zlatima kolajnama.

Blagovna znamka

„Svetla glava“

se je obnesla. — Med tisoči znamk, ki se priklajajo vsako leto, pač pa ni nobena postala znana kakor ta. Radi pozornosti, ki jo vzbuja slika, in radi globokega svojega pomena je postal znak nepozaben.

„Znamka Oetker“ jamči za najboljšo kvaliteto po najnižjih cenah in radi tega načela so

Dr. Oetker-jev pecilni prašek

Dr. Oetker-jev vanilinov prašek

Dr. Oetker-jev prašek za pudinge itd.

tako močno razširjeni.

Letno se proda mnogo milijonov zavojčkov, ki pomagajo „prosvetljenim“ gospodinjam postaviti v kratkem času na mizo tečne jedi. Marsikatera ura se je prihranila, mnoge nevolje radi slabega kipeja močnikov je izostalo.

Otroci se veselijo, če speče mati Oetker-jev šartelj, in v otroški sobi ni ničesar boljše, nego je Oetker-jev puding s svežim ali vkuhanim sadjem ali s sadnim sokom.

Pri nakupu pozor na to, da se dobe pristni Dr. Oetker-jevi izdelki, ker se čisto ponujajo manj vredni posnetki.

Dr. Oetker-jev vanilinov sladkor je najbolj začimba

za mlečne in močnate jedi, pudinge in spenjeno smetano, kakao in čaj, šartlje, torte in pecivo, jajčni konjak. Zavojček odgovarja dvema ali trem strokom dobre vanilije. Ako se pomeša $\frac{1}{2}$ zavojčka Dr. Oetker-jevega izbranega vanilinskega sladkorja z 1 kg finega sladkorja in se dasta 1 do 2 jajčni žlici te mešanice v skodelico čaja, tedaj se dobi aromatična, okusna pijača.

Dr. Oetker-jevi recepti za kuhinjo in hišo

prinašajo izbiro izvrstnih predpisov za pravo enostavnih, boljših, finih in najfinjših močnatih jedi, šartljev, peciva, torti, t. d.

Za vsako obitelji so največje važnosti, ker najdejo po njih sestavljena jedila radi svoje enostavne priprave, svojega odličnega okusa in svoje lahke prebavljivosti povsod in vedno pohvalo kospodinj — tudi onih, ki stavijo večje zahteve — in ker je, kakor je pokazala izkušnja, vsako ponesrečenje tudi pri začenicah izključeno.

Oetker-jevo knjigo dobite zastoj pri Vašem trgovcu; ako ne, pišite naravnost na tovarno

DR. OETKER, MARIBOR.